

Bermen zaaien is specialistenwerk

Een berm inzaaien kan toch niet zo moeilijk zijn, zou je denken. Maar ervaring en speciale machines zijn vereist. Ook voor het zaaien van bloemenmengsels, want dat is vaak toch nog handwerk.

Tekst en foto's: Martin Smits

Het inzaaien van een berm is misschien niet zo kritisch als bijvoorbeeld een sportveld, maar de essentie komt op hetzelfde neer. De grond mag niet te nat zijn om een goed zaaibed te maken en het zaaibed moet voldoende fijn zijn om goed te kunnen zaaien. Zaaidiepte, zaadhoeveelheid, goed aandrukken en de grond goed vlak voorbereiden en ook weer netjes vlak afwerken met de zaaimachine. Dat zijn zo de basis-ingrediënten voor kwaliteitswerk. En dat vraagt speciale machines en vooral ook mensen die er mee kunnen werken.

■ **Gras**
De meeste bermen worden ingezaaid met gras en daar zijn prima machines voor te koop. Een rondgang bij aannemers, gemeenten en waterschappen leert dat de gebruikers zelf vaak hun machines nog in detail wat aanpassen. Zo ontstaan er verschillen in uitvoering door bijvoorbeeld de keuze van de looprollen achter de machine. En daar in is heel wat te kiezen. Een open spijlenrol, een cambridgerol of een bandenwals bijvoorbeeld. De keuze hangt deels ook af van de grondsoort. Een bandenwals zal een zandgrond mooi egaal aandrukken, maar

een zware cambridgerol zal op harde kluitige grond de kluiten nog iets meer kapot drukken. Dat heeft vooral effect als er droogte volgt. Een spijlenrol drukt de grond wel aan maar houdt de grond wat open waardoor die minder snel dichtslaat na een regenbui. De kunst is om ondiep te zaaien en egaal breedwerpig af te strooien. Egaal doseren is geen punt: een nokkenradmachine, schuifrad of een doseerwalsensysteem... ze kunnen dat allemaal. Nokkenrad en schuifrad, maar ook pneumaten zijn ontworpen om op rijen te zaaien. Door een ketsplaat te monteren wordt dat dan

Is het zaaien of toch meer kunstschilderen? Met hydroseeding wordt gras ingezaaid in bermen en op taluds, maar ook een mengsel met kruiden wordt steeds vaker toegepast.

breedwerpig. Veel machines worden mechanisch aangedreven, evenredig met de rijsnelheid. Na een afdraaiproef is dat behoorlijk nauwkeurig. Er zijn ook elektrisch aangedreven systemen maar die passen de dosering niet altijd aan de rijsnelheid aan. Afstellen is dan wat lastiger en het is opletten dat de rijsnelheid niet te veel varieert.

■ **Bloemen**

De laatste jaren worden steeds vaker bloemenmengsels gezaaid. Voor een zaaimachine is dat een lastige opgave. Vrijwel iedere zaadsoort is prima met één machine te zaaien. Ook in heel kleine hoeveelheden. Kleine hoeveelheden fijn zaad kan een pneumaat vaak nauwkeuriger zaaien dan een mechanische machine, maar op zich is het eigenlijk nooit echt een probleem. Waar het bij de bloemenmengsels mis gaat is wat de naam al zegt. Het is een mengsel. Grof en fijn zaad door elkaar is heel lastig met één machine te doseren omdat het erg snel ontmengt. Zeker als dat varieert van zeer fijn zaad, bijna als zand als bijvoorbeeld mosterd of papaver (maanzaad) tot grote zaden als bijvoorbeeld een lupine of een wikke die meer als een erwit of een boon zijn. Een gevarieerd bloemenmengsel wordt overwegend met de hand gezaaid. Ook nog een vak apart trouwens, want bij gras gaat het om kilo's per hectare, in de bloemen en kruiden praten we eerder over onsen en grammen. Een truc die goed werkt is om het mengsel op te mengen naar een groter volume. Voor een bloemenmengsel kan dat bijvoorbeeld met turf of compost.

■ **Sputten**

Een andere manier om bermen en vooral steile taluds in te zaaien is hydroseeding. Dat vereist speciale apparatuur en is typisch een klus voor gespecialiseerde bedrijven. In Nederland zijn verschillende aannemers en groenvoor-

Er zijn eenvoudige, elektrisch aangedreven pneumatische zaaisystemen te koop. Die zijn gemakkelijk op een machine te bouwen en de gewenste werkbreedte is binnen zekere grenzen aan te passen.

Een nokkenrad of in dit geval een schuifradsysteem kan heel nauwkeurig kleine hoeveelheden doseren. Het principe is gebaseerd op een rijenzaaisysteem, daarom wordt vaak een ketsplaat gemonteerd om breedwerpig te zaaien.

zieners die de techniek in hun pakket hebben. Wij namen een kijkje bij Van Lierop uit Mariahout. Van Lierop ontwikkelde hydroseeding vooral voor het inzaaien van taluds. Daar is afspoelen en op zand ook verstuiven een groot probleem. Om dit tegen te gaan werkt Van Lierop met een mengsel op basis van papierpulp. Maar ook compost en gehakseld stro kunnen in het mengsel. Het principe van hydroseeding is eenvoudig. Het mengsel roeren tot een vloeibaar papje en dat egaal over de grond spuiten. Door graszaad aan het mengsel toe te voegen wordt dat automatisch ook egaal verdeeld. De kunst is het om machines te maken die goed kunnen mengen én het mengsel ook goed kunnen versputten. Al met al is de investering vrij fors en is het geen apparaatje dat je even achter de trekker hangt. In het geval van Van Lierop komt daar een afgeladen oplegger aan te pas en nog een apart voertuig om het eigenlijke spuiten/zaaien uit te voeren. Voor grote oppervlakten kan Van Lierop ook met een spuitboom werken, maar taluds en kleine stukjes is meestal handwerk met de slang. Per 8 kuub mengsel kan er dan zo'n 2.00 tot 3.000 vierkante meter worden gezaaid. Als het lekker draait dan is ruim 60 kuub per dag, zo'n 15.000 vierkante meter, haalbaar. Maar behalve gras worden er steeds vaker ook kruiden mee gemengd. Dat mag van alles door elkaar zijn want de hydroseeder spuit door de constante roering altijd een egaal mengsel. Als alternatief voor hydroseeding kennen we in Nederland sinds vorig jaar de uit de Verenigde Staten afkomstige Express Blower van Express Blower Benelux uit Dronten. Ook een systeem waar een behoorlijke installatie aan te pas komt. In plaats van vloeistof wordt er gespoten met een droog mengsel van zaad en compost. ■

Ir. M.C. Smits is freelance journalist, Biddinghuizen.